

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

Aika 18.09.2024 klo 15:00 -

Paikka Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Heikkinen Maarit	puheenjohtaja
	Pirttiniemi Riitta	varapuheenjohtaja
	Autere Anna-Kaarina	jäsen
	Colliander Jari	jäsen
	Korhonen Aira	jäsen
	Kalmari Leena	jäsen
	Kovanen Anne	jäsen
	Melville Tony	jäsen
	Oksanen Harri	jäsen
	Pakarinen Teemu	jäsen
	Poti Jorma	jäsen
	Vertainen Johanna	jäsen
	Weijo Ahti	jäsen
	Heikkilä Johanna	varajäsen
	Jäntti Sinikka	varajäsen
	Mäkinen Tuija	varajäsen
	Similä Matti	varajäsen
	Oksanen Tiina	varajäsen
	Koikkalainen Marianne	varajäsen
	Pöppönen Matti	varajäsen
Laurila Leena	varajäsen	
Peltomäki Antti	varajäsen	
Huuskola Mika	varajäsen	
Manni Juha	varajäsen	
Autio Mauno	varajäsen	
Liukko Aapo	varajäsen	
Muu	Pihl Anu	esittelijä, strategiajohtaja
	Maunuksela Hanna	hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä
	Tollet Jan	hyvinvointialuejohtaja
	Aula Maria Kaisa	aluehallituksen puheenjohtaja
	Vanhala Mauno	aluehallituksen edustaja
	Kallimo Kati	toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystalvet
	Paloneva Juha	vastuualuejohtaja, sairaalatalvet
	Koivisto Tuija	vastuualuejohtaja, koti- ja asumistalvet
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja, lasten, nuorten ja perheiden talvet
	Pihlamma-Tuononen Eva	vastuualuejohtaja, laaja-alainen sotekeskus
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja
	Miettinen Heikki	johtajaylilääkäri
Lundgren-Laine Heljä	johtajaylihoitaja	

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
60	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
61	Pöytäkirjan tarkastus	5
62	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
63	Sosiaali- ja terveystalouden asiakkuuskertomus vuodelta 2023	7
64	Keski-Suomen hyvinvointialueen 06/2024 -puolivuosikatsaus	11
65	Ajankohtaiset asiat	21
66	Ilmoitusasiat	22

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

60

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 149 ja 150 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan jäsenille 13.09.2024.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

61
Pöytäkirjan tarkastus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 24.09.2024 mennessä.

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa; Jorma Poti ja Ahti Weijo, varalle Anna-Kaarina Autere ja Jari Colliander.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

62

Työjärjestyksen hyväksyminen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Vanhusneuvosto § 42 22.08.2024
Työikäisten ja ikääntyneiden 18.09.2024
lautakunta

63 Sosiaali- ja terveystalveluiden asiakkuuskertomus vuodelta 2023

Vanhusneuvosto 22.08.2024 § 42

Valmistelija Asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 040 064 7666

Selostus asiasta **Yleistä**

Asiakkuuskertomus on laadittu asiakasnäkökulman sekä asiakas- ja potilastytytyväisyyden edistämiseksi sosiaali- ja terveystalveluissa (sote). Kertomuksen tehtävänä on varmistaa asiakasnäkökulman ja ihmislähtöisyyden toteutuminen sote-palveluissa. Asiakkuuskertomus on osa sosiaali- ja terveystalveluiden tuotantosuunnitelmaa. Kokonaisuus muodostaa tiekartan asiakasnäkökulman ja asiakastytytyväisyyden edistämiseksi. Palveluita tuotetaan siksi, että niillä on asiakkaille arvoa. Palveluprosessin tarkoituksena on tuottaa asiakkaille terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä.

Asiakasnäkökulman ja asiakastytytyväisyyden toteutumisesta sote-palveluissa raportoidaan asiakkuuskertomuksessa. Asiakkuuskertomus kokoo asiakasnäkökulman, asiakastytytyväisyyteen ja strategiassa määriteltyn ihmislähtöisyyteen liittyvää tilannekuvaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa järjestämisvastuun siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle vuoden 2023 alussa. Kertomuksessa avataan, kuinka sosiaali- ja terveystalveluissa on onnistuttu palveluihin pääsyssä, löadussa ja millaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty palveluiden kehittämiseksi asiakkaiden ja potilaiden parhaaksi. Asiakkuuskertomus lisää läpinäkyvyyttä ja antaa eväitä kehittämiseen.

Asiakastytytyväisyyttä palveluihin tarkastellaan kertomuksessa vastuualueittain. Asiakkuuskertomuksen loppupuolella peilataan asiakkaiden ja potilaiden raportoimaa tietoa myös hyvinvointialueen strategiaan tavoitteisiin.

Sosiaali- ja terveystalveluiden asiakkuuskertomuksen on useista eri tietolähteistä koontunut sote-toimialan asiakaspalvelupäällikkö yhdessä sosiaali- ja terveystalveluiden johdon kanssa. Asiakkuuskertomus julkaistaa syksyisin kerran vuodessa.

Toimivalta

Vanhusneuvosto § 42 22.08.2024
Työikäisten ja ikääntyneiden 18.09.2024
lautakunta

Hallintosääntö § 27
Toimintasääntö § 2

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus Vanhusneuvosto merkitsee asiakkuuskertomuksen tiedoksi

Asiaa oli esittelemässä Raija Harju-Kivinen.

Asian kokouskäsitely:

- Keskustelussa tuotiin esille, että yli 75-vuotiailla kotipalvelujen käytön väheneminen saattaa johtua myös palveluun pääsyn kriteereiden tiukentumisesta.
- Ympäri vuorokautisessa hoidossa tyytyväisyyttä henkilökontakteihin tulisi arvioida myös suhteessa yksikön kokoon.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esitys ” Sote-asiakkuuskertomus” on pöytäkirjan liitteenä.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024
2010/00.01.01.01/2024

Valmistelija Asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 040 064 7666

Selostus asiasta

Yleistä

Sosiaali- ja terveystieteiden asiakkuuskertomusta esiteltiin elokuun aikana kaikissa Keski-Suomen hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimissä. Vaikuttamistoimielimet eivät esittäneet muutoksia asiakkuuskertomukseen.

Keskeiset nostot asiakkuuskertomuksesta voidaan tiivistää lautakuntien työskentelyn näkökulmasta seuraavasti:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon lähi- tai digitaalisia palveluita käyttäneet ovat pääsääntöisesti olleet hyvin tyytyväisiä saamaansa hoitoon ja kohteluun. Hyvinvointialueen henkilöstö sai palautteissa paljon kiitosta ammatillisuudesta, lämminhenkisistä kohtaamisista ja ystävällisyydestä.

Vanhusneuvosto § 42 22.08.2024
Työikäisten ja ikääntyneiden 18.09.2024
lautakunta

- Palveluihin pääsyssä asiakkaat ovat kokeneet haasteita kouluterveydenhuollossa, avoterveydenhuollon lääkärivastaanotoilla, lastensuojelussa ja erikoissairaanhoidossa. Taustalla ovat olleet erityisesti henkilöstön rekrytointihaasteet.
- Huoli ikääntyneiden kotona pärjäämisestä nousi palautteissa esille. Huoleen vastattiin avaamalla huolipuhelin, senioreiden hyvinvointineuvolat ja tarjoamalla kotona asuville senioreille aiempaa enemmän päivätoimintaa ja tehostettua kuntoutusta. Kotihoidon asiakkuussuunnitelman mukaiset tunnit toteutuivat 84 %:ssa yksiköistämme täysin suunnitelman mukaisesti. Toteutumisaste oli koko Suomen paras.
- Keski-Suomessa hoitajan vastaanotoilla jatkuvuus (pääsy samalle työntekijälle) toteutuu hyvin, mikä lisää asiakkaiden kokemaa turvallisuutta. Lääkärivastaanottojen osalta vastaavasti jatkuvuus on hieman heikentynyt. Hyvinvointialueella on kehitetty moniammatillista tiimimallia, joka myös turvaa sen, että asiakkaan tilanne tunnetaan, vaikka joku tiimin jäsenistä vaihtuisi.

Valmistelijan yhteenveto vaikuttamistoimielinten evästyksistä

Vaikuttamistoimielinten evästyksenä seuraavaan asiakkuuskertomukseen toivottiin mahdollisuuksien mukaan mm. lisää palautetietoa ruoka- ja kuljetuspalveluista. Vaikuttamistoimielimet nostivat esiin, että asiakkaat joutuvat jonottamaan palveluihin osin pitkiäkin aikoja. Tätä taustaa vasten esitettiin toive myös jonossa olevien palautteiden keräämisestä. Ikääntyneiden asumispalveluiden osalta toivottiin tietoa, onko asumisyksikön koolla vaikutusta asiakastyytyvyyden kokemukseen (elämänsä päivittäin merkitykselliseksi kokeneiden osuus). Asiakuuskertomuksen julkaisusta toivottiin lisäksi suoraa tiedotusta myös järjestöille sen jälkeen, kun kertomus on ensin käsitelty toimielinten kokouksissa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Vanhusneuvosto
Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

§ 42

22.08.2024

18.09.2024

Numer Otsikko

o

Liite 1 Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkuuskertomus vuodelta
2023

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

64

Keski-Suomen hyvinvointialueen 06/2024 -puolivuositarkastus

Aluehallitus 27.08.2024 § 213

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion kokouksessaan 5.12.2023 § 93 ja aluehallitus sitä tarkentavat käyttösuunnitelmat kokouksessaan 6.2.2024 § 35. Aluevaltuusto hyväksyi muutokset vuoden 2024 talousarvioon kokouksessaan 14.5.2024 § 13. Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset (ulkoiset) menot ovat noin 1,4 miljardia euroa. Talousarvio on 50 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2024 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuositarkastukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuositarkastusten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi portaaliin kuukausittain

Lisäksi hyvinvointialueen johtoryhmässä seurataan talouden toteumaa ja ennustetta sekä tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden etenemistä kuukausittain. Talouden seuranta ja raportointia tehdään kuukausittain myös muilla organisaatiotasolla.

Neljännesvuositarkastuksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuositarkastus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen 06/2024-puolivuositarkastus on esityslistan liitteenä.

Hyvinvointialueen talous

Hyvinvointialueen koko vuoden tuloksen ennustetaan toteutuvan 117 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Alijäämä johtuu vuoden 2023 tapaan

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

valtion rahoituksen vajeesta. Valtion rahoitus hyvinvointialueille on pienempi kuin niiden lakisääteisten palveluiden järjestämisen kustannukset.

Vuoden 2024 talousarviossa hyvinvointialueen tulostavoite oli -50,4 miljoonaa euroa alijäämäinen. Puolivuosikatsaukseen sisältyvä koko vuoden tulosennuste on noin 67 miljoonaa euroa talousarvion mukaista tulosta heikompi.

Vuoden 2024 ensimmäisen neljännesvuosikatsauksen mukainen tilinpäätösennuste oli 103 miljoonaa euroa alijäämäinen. Puolivuosikatsauksen tilinpäätösennusteen muutos aiheutuu sotien ennustenäkömään heikentymisestä (-20 M€). Pääosin ylitysennuste on aiheutunut palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannusten kasvusta. Ennusteparannukset (5 M€) muodostuvat rahoitustuottojen ja -kulujen sekä poisto-osuuden toteutumisesta talousarviota pienempänä.

Hyvinvointialueen toimintaa valvovat viranomaiset (Avi, Valvira, Fimea) ovat toistuvasti tuoneet esiin, että rahoituksen puutteesta huolimatta palvelut on järjestettävä lainsäädännön mukaisia velvoitteita noudattaen. Tästä syystä hyvinvointialueen ei ole mahdollista riittävästi sopeuttaa toimintaansa siten, että ennustettu talousarviopoikkeama ei toteutuisi.

Hyvinvointialueita sitovat edelleen myös alueille siirtymälainsäädännön perusteella siirtyneet sopimusvastuut, mm. vuokrasopimukset, jotka sitovat hyvinvointialueita edelleen. Myös tämä vaikeuttaa talouden sopeuttamista.

Koko vuoden tulosennusteeseen liittyy epävarmuustekijöitä. Vaikka kuukausikohtaista vertailutietoa on käytettävissä vuodelta 2023, se ei todennäköisesti kuvaa vielä luotettavasti vakiintuneen toiminnan kuukausikohtaisia toteumatietoja tai -rytmiä, mikä vaikeuttaa koko vuoden talouden toteuman ennustamista. Toiminnan käynnistymisvaiheeseen liittyy paljon normaalivuodesta poikkeavaa aikataulutusta ja prosessit käynnistyivät vaiheittain. Epävarmuutta liittyy myös palkkaratkaisun mukaisen palkkauudistuksen kokonaisvaikutuksiin hyvinvointialueen henkilöstömenoissa.

Vuodelle 2024 suunniteltujen tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutus on käynnissä. Tämänhetkinen arvio on, että toimenpiteille suunnitellusta 48 miljoonan euron talousvaikutuksesta toteutuu hieman yli puolet, noin 26 miljoonaa euroa. Osa toimenpiteistä tuottaa suunnitellut talousvaikutukset täysimääräisesti vuoden aikana. Osa toimenpiteistä on sellaisia, joiden taloudelliset vaikutukset näyttävät jäävän suunniteltua pienemmäksi, vaikka toimenpiteet on toteutettu suunnitelman mukaan. Lisäksi on toimenpiteitä, jotka eivät ole edenneet suunnitellussa aikataulussa tai joita ei ole päästy aloittamaan esim. tilaratkaisujen viivästymisen vuoksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

Sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyöstä on tehty ensimmäisen vaiheen päätös aluevaltuustossa 11.6. Päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen. Asian käsittely jatkuu oikaisuvaatimusten käsittelyn jälkeen. Organisaatiorakenteen ja johtamisjärjestelmän kokonaisarviointi on tehty ja toimenpiteet aloitettu. Sairaalapalvelujen talouden ohjausryhmä työskentelee toimeksiannon mukaisesti

Talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutusta jatketaan edelleen määrätietoisesti. Talouden tasapainottamissuunnitelma tarkennetaan puolivuositarkastuksen perusteella osana vuosien 2025-2027 talouden suunnittelua. Osana vuoden 2025 talousarviovalmistelua on päätetty käynnistää yhteistoimintaneuvottelut aluehallituksen päätöksellä 13.8.2024.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Hyvinvointialueen ensimmäinen puolivuotiskausi on ollut taloudellisesti haastava, mutta samalla täynnä merkittäviä kehityshankkeita ja uudistuksia. Vuoden 2024 talousarvio hyväksyttiin 50 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Maaliskuun neljännesvuositarkastus ennusti jo -103 milj. euron alijäämää, ja nyt ennuste on kasvanut -117 milj. euroon. Tämä talouskehitys vaatii hyvinvointialueen johdolta tiukkaa talouskuria, enemmän operatiivista lähijohtamista ja uusia sopeuttamistoimia liittyen talousarvioon 2025.

Keskeisiä toimenpiteitä 1-6/2024:

- **johtamisjärjestelmän ja organisaatiorakenteen kokonaisarvioinnin** väliraportti aluehallituksessa helmikuussa
- aluevaltuuston päätös **palveluverkosta** laajan ja osallistavan valmistelun jälkeen; päätöksestä on tehty 3 valitusta
- **ensihoidon siirtyminen osaksi sote-toimialaa v. 2024**; rakennetaan myös hyvinvointialueen tilannekeskustoimintaa
- aluehallitus hyväksyi helmikuussa **TKKI-ohjelman**
- **YT-neuvottelut** liittyen johtamisjärjestelmän ja organisaation kokonaisarviointiin sekä palveluverkkouudistukseen
- strategian toimeenpano-ohjelmia yhdistävä **uudistumisohjelma**
- **toiminnan ja talouden ohjausryhmä sairaalapalveluille 04-12/2024**

Katse loppuvuoteen:

Tiivis yhteistyö valtion kanssa rahoitusmallin tarkistamiseksi jatkuu, ja keskitymme strategian toimeenpano-ohjelman, tuottavuusohjelman ja muiden talouden tasapainottamistoimien toteuttamiseen. Näiden

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

toimenpiteiden systemaattinen ja määrätietoinen toimeenpano on välttämätöntä tilanteen korjaamiseksi.

Operatiivisessa lähijohtamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti **taloudellistoiminnallisiin** toimenpiteisiin, esimerkiksi johtotiimin ja vastuualuejohtajan välinen säännöllinen yhteistyö.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Vuoden toisen neljänneksen aikana konsernipalveluiden toimialalla valmisteltiin aktiivisesti kevätkauden merkittävimpiä päätösjärjestelmiä, kuten palveluverkkopäätöstä. Lisäksi johtamisjärjestelmän ja organisaatorakenteen uudistamista talousarviossa sovitujen sopeuttamistoimenpiteiden mukaisesti on viety eteenpäin. Toimialan sisäisen organisaation kehittämisen lisäksi kevätkaudella valmisteltiin useita liikkeenluovutuksia, kuten Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen siirtyminen 1.6.2024 alkaen hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi. Istekki Oy:n ICT-palveluiden loppukäyttäjä- ja viestintäteknologiapalveluiden henkilöstön sekä Keski-Suomen Monetra Oy:n erikoissairaanhoidon asiakasmaksulaskutuksen henkilöstön on tarkoitus siirtyä hyvinvointialueelle 1.9.2024 alkaen. Myös sopimushallinnan ja hankintasopimusten läpikäynnin projektia on jatkettu vuoden 2024 loppuun.

Talousarvioon 2024 sisältyvien talouden tasapainottamistoimenpiteiden toimeenpanoa on tehty alkuvuonna määrätietoisesti, mm. talousarvioon sisältyneet henkilöstövähennykset on toteutettu ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Konsernipalveluiden toimialan talousarvioon 2024 sisältyi noin 9,0 M€ edestä talouden sopeutustoimenpiteitä, joista valtaosa (n. 80 %) on tammi-kesäkuun ennusteen perusteella toteutumassa.

Talouden ennusteeseen liittyy myös epäkohtia. Kokonaisuutena konsernipalveluiden talousarvion ennustetaan ylittävän noin 5,5 M€. Talousarvioylitykset kohdistuvat tilapalveluiden (3,6 M€), palvelutuotannon tukipalveluiden lääkintätekniiikan (2,4 M€) sekä tietohallinnon (0,3 M€) yksiköihin. Muiden toimintojen osalta talous on ennusteen mukaan toteutumassa talousarvion mukaisena tai sitä parempana. Talousarvioylitykset johtuvat pääosin tilinpäätöksen 2023 toteutumasta, sillä ko. toiminnoissa TP 2023 ylitti vuoden 2023 talousarvion ja sillä on heijastusvaikutus kuluvaan vuoden talousarvion pohjaan. Myönteistä on se, että ennuste ei ole heikentynyt toisen vuosineljänneksen aikana, vaan se on edelleen sama kuin vuoden ensimmäisessä neljännesvuosikatsauksessa. Edelleen budjettipohjassa olevat virheet saadaan oikaistuksi vuoden 2025 talousarvioon, sillä sen laadinnassa on käytettävissä tilivuoden 2023 tiedot kokonaisuudessaan sekä alkuvuoden 2024 toteumatiedot. Talouden seuranta ja arvio toimintojen kustannustasosta on merkittävästi parantunut verrattuna viime kevään

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

tilanteeseen. Sopeutustoimenpiteillä ja tiukoilla talouden ohjeilla pyritään minimoimaan talousarvion ylitys tilivuoden 2024 aikana.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Vuoden 2024 ensimmäisellä puolivuotiskaudella pelastustoimen toimialalla, Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminnassa, ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia. Pelastustoiminnan tehtävämäärissä on tapahtunut pientä kasvua verrattuna 1-6/2023 tilanteeseen.

Ensihoitopalvelutuotannossa tehtävämäärät ovat vähentyneet 14 %:a verrattuna 1-6/2023 tilanteeseen. Onnettomuuksien ehkäisytyön palvelut etenevät suunnitellusti käytettävissä olevien henkilöstöresurssien mukaisesti. Yleisötapahtumat ovat lisääntyneet ja pelastustoimen valvontatehtävät työllistävät onnettomuuksien ehkäisyänsä asiantuntijoita.

Ensimmäisen puolivuotiskauden aikana on toteutettu pelastustoimen järjestämisen linjausten, palvelutasopäätöksen, vuoden 2024 kehittämistoimenpiteistä Laukaan ja Saarijärven paloasemien 24/7-valmiuden (kärkiyksikkö 1+1 hlö) aloittaminen 6.5. alkaen. Henkilöstön rekrytoinneissa ja toiminnan aloittamisessa onnistuttiin erinomaisesti. Viitasaaren paloaseman 24/7-valmius toteutetaan 9/2024 alkaen. Henkilöstön rekrytoinneissa onnistuttiin erinomaisesti ja valmistelut etenevät suunnitellusti. Ensihoidon palvelutuotannon siirto sote-toimialan Sairaalapalvelut-vastuualueelle etenee suunnitelmallisesti.

Kesän aikana palvelutuotannossa ei ollut poikkeamia. Vuosilomasijaisuuksien rekrytoineissa onnistuttiin hyvin. Avoimiin virkoihin ja toimiin on ollut hakijoita. HyvaKS / Keski-Suomen pelastuslaitoksen veto- ja pitovoimaan (toimiva arki, osaamisenhallinta, perehdyttäminen ja viestintä) panostetaan jatkuvasti toimialan kovassa työntekijäpulassa ja kilpailuasetelmassa. Henkilöstöresurssit ovat minimissä riskiperusteisen ja lakisääteisen tason mahdollistamiseksi palveluissa. Vajausta on onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoimen valvontatehtävissä.

Sopeuttamis- ja tuottavuusohjelman mukaiset toimenpiteet etenevät. Talous on edennyt suunnitelmallisesti ja tilinpäätösennuste (6/2024) on tulokseltaan ylijäämäinen. Toteutettujen hyvaKS muutosneuvotteluiden pohjalta pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmää on muutettu ja hallintotehtäviä vähennetty. Talousarvion 2025 valmistelu on käynnissä.

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouden merkittävin yhteinen, osallistava ja palveluiden uudistumista toteuttava prosessi ensimmäisen puolen vuoden aikana oli palveluverkkotyö. Siihen liittyvä valmistelu ja päätöksenteko saatiin päätökseen 11.6.2024 aluevaltuuston tehtyä päätöksen Sosiaali- ja terveystalouden ensimmäisen vaiheen palveluverkosta.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

Palveluverkkotyö käynnistyi tammikuussa ja se toteutettiin sosiaali- ja terveyspalveluiden ja hyvinvointialueen omilla resursseilla, lisäksi työn tueksi oli hankittu ulkopuolista asiantuntijapalvelua NHG:ltä. Valmistelutyö eteni laajasti osallistaen ja kuullen eri toimijoiden näkemyksiä. Palveluverkkotyössä toteutettiin palveluverkon lausuntovaihe, joka käynnistyi 22.2.2024 ja päättyi 23.3.2024. Lausuntovaihe toteutettiin laajasti osallistaen mm. alueen asukkaita, sidosryhmiä, kuntia, sekä henkilöstöä. Lausuntoaikana järjestettiin seitsemän asukastilaisuutta eri kunnissa. Lausuntoja, kannanottoja ja kommentteja saapui merkittävä määrä ja niitä hyödynnettiin varsinaista palveluverkkoesitystä valmisteltaessa. Lausuntojen ja näkemysten pohjalta muotoiltiin varsinainen palveluverkkoesitys, joka eteni päätöksentekoon. Palveluverkkopäätöksestä on tehty valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

Tammi-kesäkuun talouden toteuma ennustaa vuoden 2024 osalta yhteensä n. 67M€ ylitysennustetta eli kasvua neljännesvuosikatsauksen ennusteeseen (3/2024 on yhteensä 20 M€). Nämä todentuvat etenkin asiakaspalveluiden ostoissa sekä henkilöstömenoissa. Talousarvion 2024 sisältämiä säästötoimenpiteitä ja tuottavuusohjelman toimenpiteitä on lähdetty toteuttamaan, mutta niiden vaikutukset talouteen eivät vielä näy ennusteessa merkittävästi, jotta niillä pystyttäisiin riittävästi hillitsemään talouden ylitystä. Osassa toimenpiteiden käynnistymistä on viivettä arvioituna alkuperäiseen aikatauluun mm. lastensuojelun oman toiminnan lisääminen, tilojen käyttöönottoon liittyvä aikatauluongelma, kuten myös ikääntyneiden arviointi ja kuntoutusyksikön perustamisen osalta, Sairaalapalveluiden toimenpiteet toteutuvat heikosti. Talousarvion toimenpiteiden toteutusta ja seurantaa tehdään säännöllisesti sekä vastuualueetasolla että toimialatasolla.

Sairaalapalveluiden vastuualueelle toimialajohtaja asetti päätöksellään erillisen talouden ohjausryhmän, jonka tueksi hankittiin ulkopuolinen asiantuntijatuki toiminnan ja talouden toteutumisen arvioimiseksi ja tilannekuvan luomiseksi sekä talouden hallitsemiseksi. Ohjausryhmän työskentely jatkuu vuoden 2024 loppuun. Sen tavoitteena on tukea Sairaalapalveluiden talouden toteutumista suunnitellusti sekä tunnistaa toiminnan ja talouden yhteensovittavat tekijät sekä tunnistaa muutoksen tarpeet tässä.

Jämsän Terveys Oy:n ostopalvelusopimuksen osalta sovittu vaiheittainen liikkeenluovutus käynnistyi siten, että vuoden alusta hyvinvointialueen toiminnaksi siirtyi suunterveydenhuolto ja dialyysitoiminta. Huhtikuun alussa siirtyi koti- ja asumispalveluiden ikääntyneiden palveluiden kokonaisuus. Ensimmäisen puolen vuoden aikana valmisteltiin myös 1.8 tapahtuvaa lasten ja perheiden sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kokonaisuuden siirtymistä hyvinvointialueen tuotannoksi.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

Syksyllä 2024 hyvinvointialueen aluevaltuusto päätti hakea Jämsän alueella toteuttavaan ympärivuorokautisen päivystyksen poikkeuslupaa vuodelle 2025 sosiaali- ja terveysministeriöltä. Hakemus toimitettiin ministeriöön tammikuussa 2024 muilta yhteistoiminta-alueen valtuustoilta saatujen puoltopäätösten jälkeen. Kesäkuussa sosiaali- ja terveysministeriö pyysi hyvinvointialueelta lisäselvitystä hakemukseen, lisäselvitys annetaan elokuussa 2024.

Ensimmäisen puolen vuoden aikana valmisteltiin ja toteutettiin laaja potilastietojärjestelmän versiopäivitys sekä valmisteltiin sosiaalihuollon alueellisesti yhteneväisen järjestelmän käyttöönottoa, järjestelmän käyttöönotto tulee viivästyämään suunnitellusta.

Ensihoidon palvelutuotannon siirron valmistelu pelastustoimesta sosiaali- ja terveyspalveluihin käynnistettiin. Siirto toteutuu vuoden 2025 alusta.

Kevään aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden vastuualueilla arvioitiin ja tarkasteltiin organisaation johtamisjärjestelmä ja sen yhdenmukaistaminen ja selkeyttäminen. Valmistelu käytiin läpi myös yhteistoiminnassa. Muutokset vaikuttavat siten, että päällekkäisiä johtamisen rakenteita puretaan, jolloin toteutuu ns. yksijohtajajärjestelmä. Lisäksi vastuualueiden johtamisjärjestelmä yhdenmukaistuu. Tämä yhdenmukaistaa johtamista ja selkeyttää toimivaltaa eri johtamisen vastuutehtävissä.

Talouden toteutumista suunnitellusti haastaa edelleen siirtyneisiin palvelurakenteisiin suhteutettu riittämätön rahoitus sekä palvelutarpeen arvioitu kasvu mm. ikääntyneiden palveluissa ja lastensuojelun palveluissa sekä erikoissairaanhoidossa.

Hyvinvointialueen tavoitteiden ja painopisteiden toteutuminen

Hyvinvointialueen talousarviokirjassa on vahvistettu strategian mittaristo. Sen seuranta on kytketty osin strategisen tason kansallisiin mittareihin, joiden päivittyminen tapahtuu hitaasti. Ne tavoitteet, joissa vuoden 2024 ensimmäiseltä puoliskolta on saatavilla päivitettyä ovat pääosin tavoitteessaan tai etenemässä kohti tavoitetta. Palveluun pääsy on kuitenkin tavoitteista sellainen, jossa on tunnistettu haasteita myös tämän seurannan osalta.

Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen

Aluehallitus on priorisoinut talousarviokirjassa kahdeksan tavoitetta, joiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain. Näiden osalta edetään kokonaisuutta tarkastellen suunnitellusti ja merkittäviä edistysaskeleita on otettu esimerkiksi digitaalisten palvelujen kehittämisen osalta, lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelujen vahvistamisessa sekä perhekeskustoiminnan kehittämisessä. Myös henkilöstön työhyvinvoinnin

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

sekä muiden henkilöstöohjelmallekin keskeisten teemojen osalta edetään suunnitellusti. Asiakaspalauttejärjestelmän hankinnassa ja sitä kautta asiakaspalautteen hyödyntämisessä toiminnan kehittämisessä edetään aikataulun mukaisesti. Vaikka tavoitteita kohden edetäänkin kokonaisuudessaan hyvin, riskinä tavoitteisiin pääsemiseen kuitenkin todetaan henkilöstön saatavuuden haasteet, palvelun riittävyyteen liittyvät teemat sekä kokonaisuuksien yhteensovittamisen haasteet.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Ensimmäisen vuosipuoliskon toiminnan ja talouden toteutuminen on pääosin ollut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta vuoden 2024 talousarvion mukaista. Riskienhallinnan osalta tunnistetut ulkoiset uhkat ja haasteet, kuten rahoituksen niukkuus suhteessa palvelutarpeeseen tai lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseen ovat toteutuneet. Henkilöstön ja osaamisresurssin arvioitu niukkuus on niin ikään toteutunut arvioidulla tavalla. Positiivisena poikkeuksena henkilöstön saatavuushaasteisiin voidaan pitää pelastustoimen hyvin sujuneita rekrytointeja. Sisäisen valvonnan keskeisten elementtien, kuten vaatimustenmukaisten käytäntöjen ja hallinnollisten menettelyjen osalta on edetty, joskin osin varsin hitaasti.

Toimialakohtaisesti tarkasteltuna ensimmäisen ja toisen vuosineljänneksen osalta merkittäviä muutoksia suuntaan tai toiseen ei ole tapahtunut, pois lukien taloudellisen tilanteen heikentyminen entisestään.

Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisen, ja turvallisuuden näkökulmasta hyvinvointialueiden yhteistoimintaan, sekä kokonaisjohtamiseen valmistellaan lainsäädännöllistä uudistusta. Kansallisesta, YTA –alueiden, sekä alueellisista rakenteista koostuvalle kokonaisuudelle säädetään rakenne- ja määrittellään toimivaltaa osana sote -järjestämislain uudistusta. Keski-Suomen hyvinvointialue suhtautui lakiuudistukseen antamassaan lausunnossa myönteisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta hyvinvointialueen toimintaa koskien huomiota tulisi kiinnittää ulkoisten haasteiden hallinnan ohella organisaation omasta toiminnasta nouseviin riskeihin. Välttämättömien erilaisten toimintakulttuurien ja -käytäntöjen yhtenäistämisen lisäksi toimintaa uudistetaan samanaikaisesti useiden strategiasta- tai sen ohjausasiakirjoista johdettujen kehityshankkeiden ja –ohjelmien avulla. Sinänsä kannatettavien samanaikaisten sopeuttamisen, uudistamisen ja kehittämisen ilmenemismuodot voivat tuoda epävarmuuksia toteutumisen etenemisestä. Riskinä on nähtävissä sekä strategisten päämäärien, että taloudellisten sopeutustoimenpiteiden toteutumisen viivästyminen. Riskin hallitsemiseksi ehdotetaan toimenpidekokonaisuuden tarkastelua, priorisointia sekä tarvittaessa uudelleen aikatauluttamista.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

Erillisenä liitteenä esitetään

- toimialakohtaiset tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportit
- aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen
- raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta
- katsaus hyvinvointialueen omistamien yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta.

Aluevaltuuston hyväksymien omistajaohjauksen periaatteiden mukaan aluehallitukselle raportoidaan vuosittain yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta. Liitteenä olevaan raporttiin on koottu yhtiöiden keskeiset toiminnan ja talouden tiedot yhtiöiden raportoiman mukaisesti.

Toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö § 74.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee puolivuositarkastuksen tiedoksi.

Asian kokouksenkäsittely:

Vastuualuejohtajat Päivi Kalilainen, Tuija Koivisto ja Juha Paloneva sekä palvelujohtaja Jari Raudasoja olivat läsnä kokouksessa tämän pykälän esittelyn ajan klo 15.54–17.48.

Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa seuraavan muutetun päätösehdotuksen:

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee puolivuositarkastuksen tiedoksi.

Lisäksi aluehallitus edellyttää, että toteutumattomien talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden osalta valmistellaan korvaavia säästötoimenpiteitä, jotta kuluvan vuoden alijäämä toteutuisi ennustetta parempana. Lisäksi heikentyneen tulosennusteen edellyttämät lisäsopeutustoimenpiteet valmistellaan osana vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmaa.

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Tauko ajalla 17.52 - 17.56.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024
2047/02.00.02/2024

Selostus asiasta

Aluehallitus on käsitellyt asian kokouksessaan 27.08.2024 § 213 ja merkinnyt asian tiedokseen.

Päätösehdotus

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite 2	Hyvinvointialueen 1-6/2024 -puolivuosisikatsaus
Liite 3	Konsernipalveluiden tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
Liite 4	Pelastustoimen tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
Liite 5	Sosiaali- ja terveystalouden tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
Liite 6	Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen
Liite 7	Raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta
Liite 8	Katsaus hyvinvointialueen omistamien yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

65
Ajankohtaiset asiat

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakuntaa tiedotetaan ajankohtaisista asioista.

Päätösehdotus

Merkitään muut asiat tiedoksi.

Päätös

Työikäisten ja ikääntyneiden
lautakunta

18.09.2024

66
Ilmoitusasiat

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 18.09.2024

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnalle annetaan tiedoksi seuraavat asiat.

- Lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten infotilaisuus 10.10.2024 klo 15-17: Talousarvio 2025 (Teams-yhteys)

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös